

Які основні зміни для ФОПів приніс 2025 рік?

Єдиний податок

З 01.01.2025 р. відповідно до статей 7 та 8 Закону про Держбюджет-2025 встановлено місячні розміри прожиткового мінімуму для працездатних осіб у сумі 3028 грн та мінімальної заробітної плати - 8000 гривень.

У 2025 році розмір доходу для фізичних осіб - платників єдиного податку не повинен перевищувати такі суми для:

- I група - 1 336 000 грн;
- II група - 6 672 000 грн;
- III група - 9 336 000 грн.

Максимальний місячний розмір єдиного податку у 2025 році для ФОП - платників єдиного податку:

- I група - 302,80 грн,
- II група - 1600 грн.

Відповідно до п. 293.3 ПКУ відсоткова ставка єдиного податку для платників третьої групи встановлюється у розмірі (не змінилась з 1 січня 2025 року):

- 1) 3% доходу - у разі реєстрації платником ПДВ;
- 2) 5% доходу - не платникам ПДВ.

При цьому слід враховувати, що до сум доходу, зазначеного у п. 293.4 ПКУ, ставка єдиного податку для платників єдиного податку першої - третьої групи (ФОП) встановлюється у розмірі 15%:

- 1) до суми перевищення обсягу доходу
- 2) до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку, віднесеного до першої або другої групи;
- 3) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначений у цій главі;
- 4) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування;
- 5) до доходу, отриманого платниками першої або другої групи від провадження діяльності, яка не передбачена для застосування спрощеної системи оподаткування

Військовий збір

Крім того ДПС звертає увагу, що з 01.01.2025 р. ФОП - платники єдиного податку є платниками військового збору.

Військовий збір для ФОПів встановлюють з 1 січня 2025 року по 31 грудня року, у якому буде припинено або скасовано військовий стан.

Військовий збір для I-II, IV групи платників єдиного податку становитиме 800 грн на місяць (10% від мінімальної зарплати на січень 2025 року), для III групи – 1% від доходу.

Підприємці I-II групи мають сплачувати військовий збір не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця.

Нараховування військового збору буде проводитись автоматично 20 числа кожного місяця. Якщо ця дата припадає на вихідні, оплату потрібно здійснити до їх початку. Наприклад, ФОПи першої, другої та четвертої груп мають сплатити військовий збір із доходу за квітень до 20 числа квітня. Оскільки цього року 20 квітня припадає на неділю, крайній термін оплати переноситься на п'ятницю, 18 квітня.

ФОПи I-II, IV груп можуть сплатити військовий збір авансовим внеском за весь податковий (звітний) період (квартал, рік), але не більш як до кінця поточного звітного року.

Несплата або сплата не в повному обсязі авансових внесків з військового збору в порядку та строки передбачені законодавством, тягне за собою накладення штрафу в розмірі 50% ставки військового збору, у 2025 році – 400 грн. Також у разі несвоєчасної сплати авансових внесків з військового збору буде нараховуватися пеня відповідно до ст. 129 Податкового кодексу.

ФОПи III групи сплачують військовий збір протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації платника єдиного податку за податковий (звітний) квартал. За порушення правил сплати (перерахування) сум військового збору їх притягають до відповідальності у вигляді штрафу в розмірах, визначених ст. 124 ПКУ:

- за несплату менше ніж 30 днів – 5% від суми несплаченого ВЗ;
- за несплату понад 30 днів – 10% від суми несплаченого ВЗ.

Пільги з військового збору:

Звільняються від сплати військового збору ФОП-єдинники I та II груп, які не використовують працю найманих осіб, за час перебування на лікарняному або у відпустці. Пільга надається протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, яка триває 30 і більше календарних днів, що підтверджується витягом з Електронного реєстру листків непрацездатності.

Інформація про період щорічної відпустки і терміни тимчасової втрати працездатності з обов'язковим доданням витягу з Електронного реєстру листків непрацездатності подається за заявою у довільній формі.

Звільняються від обов'язку нараховування, сплати та подання податкової звітності з ПДФО, єдиного податку та військового збору самозайняті особи (ФОП, особи, які провадять незалежну професійну діяльність), які мали або не мали найманих працівників, призвані на військову службу під час мобілізації або залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, на весь період їх військової служби.

Єдиний внесок

З 1 січня 2025 року ЄВ стає обов'язковим для всіх ФОП, який з весни 2022 року зробили добровільним. Сплата єдиного внеску вже не буде добровільною.

Мінімальний платіж ЄВ становить 1760 грн на місяць (22% від мінімальної зарплати).

Максимально можливий місячний розмір ЄСВ у 2024 році складав 26,4 тис. грн (із 15 мінімальних заробітних плат). В 2025 році він зріс до 35,2 тис. грн.. **(із 20 МЗП).**

Невиконання обов'язку зі сплати ЄВ буде застосовуватись штраф у розмірі 20% від суми недоплати та нарахуванням пені у розмірі 0,1% від суми заборгованості за кожен день прострочення. Також при несплаті єдиного внеску не буде нараховуватись страховий стаж, що впливає на призначення пенсії та соціальних виплат.

Пільги зі сплати ЄВ у 2025 році залишаються для пенсіонерів, осіб з інвалідністю, підприємців, які є одночасно найманими працівниками (за них внесок сплачує роботодавець), а також для ФОПів, що знаходяться на окупованих територіях або в зонах бойових дій.

Крім того, звільнення від сплати ЄВ надається підприємцям на загальній системі оподаткування, які не отримують доходу, та ФОПам, призваним до ЗСУ у зв'язку з мобілізацією на особливий період, протягом усього терміну їхньої військової служби.

Загальне податкове навантаження для ФОП I групи за 2025 рік:

- ЄСВ – 1760 грн x 12 міс. = 21120 грн
- ЄП – 302,8 грн x 12 міс. = 3 633,60 грн
- ВЗ – 800 грн x 12 міс. = 9600 грн

Загальна сума податків у 2025 році для ФОПа I групи становитиме 34353,60 грн.

Загальне податкове навантаження для ФОП II групи за 2025 рік:

- ЄСВ – 1760 грн x 12 міс. = 21120 грн
- ЄП – 1600 грн x 12 міс. = 19200 грн
- ВЗ – 800 грн x 12 міс. = 9600 грн

Загальна сума податків у 2025 році для ФОПа II групи становитиме 49920 грн.

Зміни у звітності

ФОПи I, II та IV груп вперше звітуватимуть про військовий збір як окремий рядок у річній декларації за 2025 рік (в січні-лютому 2026 року).

ФОПи III групи вперше подадуть декларацію та сплатять військовий збір уже у квітні-травні 2025 року за підсумками першого кварталу.

За результатами 2024 року звітність здійснюється за старими правилами, без обов'язку сплати військового збору.

Наймана праця

Фізична особа-підприємець, який має найманих працівників, виступає щодо оподаткування їхніх доходів податковим агентом.

ФОП-роботодавець, як податковий агент, зобов'язаний своєчасно та повністю нараховувати, утримувати та сплачувати до бюджету ПДФО із суми оподаткованого доходу працівника (зокрема, зарплати) за його рахунок, використовуючи ставку 18% та військовий збір 5 % (з 1 грудня 2024 року).

З 1 січня 2025 року впроваджується щомісячне надання податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску за

найманих працівників. Терміни подання звітності – до 20 числа місяця, наступного за звітним.

Терміни подання об'єднаної звітності на початку 2025 року наступні:
за IV квартал 2024 року – до 10 лютого 2025 року;
за січень 2025 року – з 1 до 20 лютого 2025 року.

Загальна система оподаткування

Задекларований фізичними особами - підприємцями на загальній системі оподаткування загальний річний дохід за 2024 рік буде оподатковуватися військовим збором за ставкою 1,5%.

А от ставка військового збору у розмірі 5% застосовується до доходів, що нараховані (виплачені) платникам податків починаючи з 1 січня 2025 року.

1. Пам'ятаємо, що і для громадян початок кожного року несе певні зобов'язання. Йдеться про подання декларації про майновий стан і доходи. Чи є якісь зміни в цьому напрямку?

За 2024 рік форма податкової звітності, а саме податкової декларації про майновий стан і доходи не змінюється.

Основне питання, яке всіх цікавить: яка ставка військового збору до доходів, які будуть задекларовані у податковій декларації про майновий стан і доходи за 2024 рік.

Так, задекларований фізичними особами загальний річний дохід за 2024 рік буде оподатковуватися військовим збором за ставкою 1,5%.

А от ставка військового збору у розмірі 5% буде застосовується до доходів, що нараховані (виплачені) платникам податків починаючи з 1 січня 2025 року.

Звертаємо увагу, що є виключення. Так, сума доходу від операцій з майном, доходу у вигляді вартості успадкованого чи отриманого у дарунок майна з 1 грудня оподатковується військовим збором за ставкою у розмірі 5% незалежно від зазначення таких доходів у річній податковій декларації про майновий стан і доходи за 2024 рік.

Також інші доходи фізичних осіб, зокрема дохід від зарплати, оренди, виграшу, депозиту та інше, оподатковуються військовим збором у розмірі 5% з 1 грудня 2024 року.

Але військові облігації для фізичних осіб продовжують не оподатковуватися ні ПДФО, ні військовим збором. Соціальні виплати, пенсії, стипендії та інші доходи, що не підпадають під оподаткування ПДФО, також не оподатковуються військовим збором.

Наші громадяни за кордоном отримують допомогу. Чи її також слід декларувати?

Говоримо про допомогу від держав, які надали українцям тимчасовий захист. Кожна країна надає різні види виплат: одноразові, щомісячні, оплата житла тощо.

Осторонь не залишилися численні міжнародні благодійні організації. Вони також допомагають матеріально і нематеріально.

Законом України від 4 грудня 2024 року № 4113-IX прийнято, що до складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку за 2022 та 2023 податкові (звітні) роки, а також за наступні податкові (звітні) роки до 31 грудня року, у якому буде припинено або скасовано воєнний стан, не включаються доходи у вигляді суми коштів чи безоплатно наданих товарів (послуг), що надані за рахунок бюджетних коштів іноземних держав та їх державних фондів такому платнику податків та членам його сім'ї першого ступеня споріднення як особам, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України і скористалися правом на тимчасовий захист відповідно до законодавства такої іноземної держави.

Якщо платник податку отримував доходи, передбачені цим пунктом, то його обов'язок щодо подання декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації) вважається виконаним і податкова декларація не подається.

Але, у разі якщо платник податку зобов'язаний подавати декларацію про майновий стан і доходи (податкову декларацію) відповідно до інших положень Кодексу, то в ній поряд з іншими доходами зазначаються доходи, передбачені цим пунктом *(наприклад (але не тільки), претендують на податкову знижку, отримали дохід від оренди, отримали нецільову благодійну допомогу більше 4240 грн за весь 2024 рік, мають зарплату за роботу за кордоном)*.

І коротко нагадайте, які доходи слід задекларувати і граничний термін виконання свого обов'язку?

Платник податку зобов'язаний подати податкову декларацію за результатами податкового (звітного) року та самостійно сплатити ПДФО та військовий збір, якщо протягом календарного року отримав доходи, зокрема:

- отримання окремих видів доходів, що не підлягають оподаткуванню при виплаті, але не звільнених від оподаткування (суми заборгованості, за якими минув строк позивної давності; нецільова благодійна допомога понад установлену норму; додаткове благо, тощо);

- отримання доходів від особи, яка не є податковим агентом (від інших фізичних осіб (резидентів або нерезидентів)) (спадщина; подарунки; доходи від оренди майна іншій фізичній особі, доходи від операцій з продажу (обміну) рухомого та нерухомого майна у випадках передбачених Кодексом, тощо);

- іноземні доходи.

Податкову декларацію також зобов'язані подавати:

- фізичні особи, які отримують доходи від підприємницької діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування;

- фізичні особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність;

- іноземці, які за результатами звітного року набули статус резидента України мають відобразити доходи з джерелом їх походження в Україні та іноземні доходи;

- платники податку – резиденти, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання, не пізніше 60 календарних днів, що передують виїзду.

Податковим кодексом України передбачено, що податкову декларацію про майновий стан і доходи подають:

фізичні особи – підприємці (крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування) та **фізичні особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, громадяни, у яких виникає обов'язок щодо подання податкової декларації – до 01 травня року, наступного за звітним.**

фізичні особи – підприємці (крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування), у разі припинення підприємницької діяльності – **протягом 20 календарних днів** місяця наступного за календарним місяцем, в якому проведено державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця за її рішенням.

резиденти, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання, – не пізніше 60 календарних днів, що передують виїзду.

фізичні особи, у яких є право на податкову знижку, – до 31 грудня (включно) наступного за звітним податкового року.

Граничні строки сплати податкових зобов'язань, визначених у податковій декларації про майновий стан і доходи:

Протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання податкової декларації про майновий стан і доходи – для ФОП та фізичних осіб, стосовно яких проведено державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи (крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування);

До 1 серпня року, що настає за звітним – для громадян та осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність.

Зміни щодо сплати податків і зборів самозайняті особи (фізичні особи - підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність), які мали або не мали найманих працівників, призвані на військову службу під час мобілізації або залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації

у зв'язку із внесенням змін до абзацу першого пункту 25 підрозділу 10 розділу XX в редакції Закону України №4113 –IX від 04.12.2024 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні»

Стаття 25. Самозайняті особи (фізичні особи - підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність), які мали або не мали найманих працівників, призвані на військову службу під час мобілізації або залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, під час особливого періоду, визначеного [ЗУ](#) "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", на весь період їх військової служби звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб відповідно до розділу IV цього Кодексу, звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з єдиного податку відповідно до глави 1 розділу XIV цього Кодексу, а також звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання звітності

з військового збору у складі податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб або єдиного податку відповідно до пункту 16-¹ цього підрозділу.

Підставою для такого звільнення є заява самозайнятої особи та копія військового квитка або копія іншого документа, виданого відповідним державним органом, із зазначенням даних про призов такої особи на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, які подаються до органу доходів і зборів за місцем податкової реєстрації самозайнятої особи протягом 10 днів після її демобілізації. Якщо демобілізована самозайнята особа перебуває на лікуванні (реабілітації) у зв'язку з виконанням обов'язків під час мобілізації, на особливий період, заява і копія військового квитка або копія іншого документа, виданого відповідним державним органом, подаються протягом 10 днів після закінчення її лікування (реабілітації).

Якщо самозайнята особа, призвана на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, має найманих працівників і на строк своєї військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, уповноважує іншу особу на виплату найманим працівникам заробітної плати та/або інших доходів, то обов'язок з нарахування та утримання податку на доходи фізичних осіб з таких виплат на строк військової служби самозайнятої особи несе ця уповноважена особа.

Податок на доходи фізичних осіб, що був нарахований та утриманий уповноваженою особою з таких виплат фізичним особам, сплачується до бюджету демобілізованою самозайнятою особою протягом 180 календарних днів з першого дня її демобілізації без нарахування штрафних і фінансових санкцій. При цьому демобілізована самозайнята особа у заяві, передбаченій у цьому пункті, зазначає дані про суми нарахованого та утриманого уповноваженою особою податку з найманих працівників протягом строку військової служби самозайнятої особи.

Податкова звітність про суми податку, нарахованого та утриманого протягом строку військової служби самозайнятої особи уповноваженою особою з найманих працівників та інших фізичних осіб, подається демобілізованою самозайнятою особою у порядку та строки, встановлені цим Кодексом, без нарахування штрафних і фінансових санкцій, передбачених цим Кодексом.